

KIADÓ HIVATAL:

Szikes Antal könyvnyomdája, hova az előfizetési pénzek, hirdetések és minden a kladdhivatalt érdeklő közlemények küldendők.

Nyilttérben egy sor közlési díja 10 krajcár.

Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

SZARVAS VÁROS HIVATALOS LAPJA.

ELŐFIZETÉSI ÁR.

Egész évre 5 frt. — kr.
Félévre . . . 2 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt 25 kr.

SZERKESZTŐSÉG.

Belicey-ut 15. szám
hova a lap szerkesztéséről
illető közlemények küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Hivatalos közlemények.

637 kb. Békésvárm. közigazg. bizottságtól.
1895.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. Kereskedelemügyi Minister Urnak 15866/95 számú leiratával Szarvas és Szt.-András határában Gajdos János és Foltán Márton tulajdonát képező s a Békés-csanádi helyi érdekű vasút mentén Szarvas és Szt.-András község határában lévő földrészteltekre a törvényes kisajátítási eljárás elrendeltetvén, az 1881. évi XL. t. cz. 33 §-a alapján a bizottsági eljárás határidejűl a folyó évi június hó 6-ikának (csütörtök) d e. 9 órája helyéül mind két községre nézve Szarvas község házában tanács terme oly megjegyzéssel tüzetik ki, hogy a kisajátítási tervezet a nevezett községekben a község házában f. hó 15-ikétől közzemlére lesz kitéve.

A bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekeltek közül senki sem jelen meg.

Gyulan, 1895. május 9-én.

Békésvármegye közigazgatási bizottsága.

Egységes tanfelügyelet.

Az a kétkaru emeltyű, melyet két felettes hatalom, kormány és vármegye két irányban utasítgat: az a semmi joggal sem bíró, két-életű intézmény mely bár 25 éves jubileumát

ünnepelheti, de még mindég nem felel meg céljának: a nemzeti tanügy őre, ellenőrzője: a kir. tanfelügyelőség. E nagyfotosságú ügy kört tulajdonképp az iskolaszék gyakorolja s maga a tanfelügyelő állami hivatalnok ugyan, de mint referens függ a vármegyétől, függ a minisztertől, függ a főispántól s a két végpon közt vergődik, mint egy gyenge iránytű. A közvélemény szigorú arespagja felismerte a bajt, de csak az érzékelhető hatást, a külső okozatot fogta fel, s a titkos erőt, a valódi okot nem kutatja; halott harangozni, de nem tudja hol. A köztudomású dolog csak annyi, hogy a tanfelügyelők az iskolákat nem látogatják, de ez már hivatalos titok, hogy egyrészt uti átalányuk csekély, másrészt pedig teljesen igénybe vannak véve a gépies irodai teendők által.

Az akták gyártása, vándorlása, sokszoros közfutasá iskolaszék, közigazgatási bizottság, miniszterium — s mintegy centripetál és centrifugál irányban — mindig a tanfelügyelőség közvetítésével, csak elvonja a tanfelügyelőt magasztos tisztétől s épen az nem lehet, minnek célja s rendeltetésénél fogva lennie kellene: népnevelők nevelője s a tanítók tanítója. A kő- bronz- s vaskorszak mintájára korunkat valódi papirkorszaknak nevezhetnők, nem csak azért, hogy a kérész életű szabályrendeletek egymást elnyelve csak papíron élnek s halnak, hanem azért is, mert az egész kormány az összes állami, megyei, városi hivatalok irattárai annyira tulhalmozvák a feltornyosult papircsomagoktól, hogy a tisztviselők jogosan követelik egyrészt a személyszaporítást, másrészt a méltányos fizetést. Csak arra nem gon-

dol senki, hogy ész- és céltudatos tömör fogalmazvánnyal s még inkább a sallangok elhagyásával az egész ügymenetet legkevesebb a felére lehetne leolvasztani és ez által a felényi munkát, felényi munkaerőt s felényi költséget lehetne takarítani; továbbá, hogy mindez azonos főokra, okfőre vezethető vissza korunk másik kinövésével, tudományaink approzó terjengősségével, mit szintén korlátoznunk kell. Ezért nem a tisztviselők légióját kell szaporítanunk, hanem az akta gyártási maniát mérsékelnünk, mert fogalmazni lehet hosszadalmasan, de lehet rövid és mégis érthetően; a végcélzt kétféleképp lehet elérni, ép úgy mint egy borbély; órahosszig is elkínöz egy fogbeteget, míg a jó orvos egy pillanat alatt végrehajtja a kívánt műtétet. — Ily gépies irodai jelentések, véleményadások, statisztikai munkálatok gátolják a tanfelügyelőt is az iskolák látogatásában s ellenőrzésében.

A járási tanfelügyelőség nem ajánlatos, mert ez által ismét csak az aktáknak vagy egy újabb pihentető állomása keletkeznek, vagy legjobb esetben mennyiségük megsokszorozódnék. Sokkal célszerűbbnek ígérkezik — a kvalificációt tanári vagy bölcsészettudori, avagy jeles irodalmi működéshez fűzve — a tanfelügyelői és főigazgatói intézmény egyesítése s elegendő számú, külön uti átalányokkal szintén javadalmazott segédtanfelügyelői, továbbá rendes tanfelügyelői, s végre átlag minden 10 megyére egy tankerületi segédtanfelügyelői s valamennyi ellenőrzésére, már a szerves egység szempontjából is — egy országos tanfelügyelői vagy központi kormányzó állások szervezése, a tanügy kitünőségeiből,

TÁRZA.

A kurucz fogoly.

— Történeti elbeszélés a kurucz időkől. —

Irta: Sz. Szigethy Vilmos.

A híres kurucz szabadságharcz már a vége felé járt. A várak, megunva a hiábavaló hosszas ellenállást, egyenkint adták meg magukat, természetesen tiszteséges föltételek mellett.

Kitáradt már mindenki, nem volt képes többé heviteni a csüggedő sziveket az a bűvös talizmán, a Rákóczi név, a melynek hallatára máskor vakon rohantak az ellenség golyózáporai közé. Valami szomorú fásultság fogta el az embereket, mintha nem törődve semmivel sem, nyugodtan várták volna a bekövetkezendőket.

A néhány város közt, a melyek hűek maradtak még a fejedelemben, volt Lőcse is.

A mai város nem az már, mint a régi, bár a hatalmas kőfal emlékezetünkbe hozza újra a régi dicsőséget, az ároklán, a mely olyan jó védelmi eszköznek bizonyult a labancok ellenében, ma gyümölcsös kertek vannak.

Lőcsét Löffelholz német generális akarta bevenni, de hasztalan volt minden erőlködése, a városban volt elég élelem, nem lehetett volna kiéhezteni, mint egykor Munkácsot, a katonái is szakavatott ügyes emberek voltak, a kik nem ijedtek meg a saját árnyékuktól és Löffelholz csak a kedvező alkalmat várta, hogy birtokába kerítse a várost.

Nem szándékom az egész ostromot részletesen leírni, csupán egy kisebb epizódra szorítokom, a mely Lőcse ostromolása közben folyt le.

Egy éjjel, hogy-hogy nem, felbőbentették a Lőcsei puskaporos tornyot. Persze nagy rémület támadt, a muskétások, pandurok egy pillanat alatt fegyverben termettek és siettek visszavenni Löffelholz támadását, a ki föl akarta használni e zűrzavaros pillanatot a város elfoglalására.

A kuruczok vissza is verték a támadást, a német generális kénytelen volt takarodót fuvatni, de egy kurucz legénykét mégis elesíttek.

Gyönyörű szép gyerek volt, világos kék zsinóros ruha fűtte testét, lábái parányi eszímákba voltak bujtatva, aranyszőke haja kibomolva vállait verte.

Nagy diadallal vitték a táborukba és itt is töltötte a kis fogoly az első éjt, másnap pedig elvitték Késmárkra, a hol Löffelholz egyik ezredesének házában helyezték el.

Az ezredes vén, mogorva ember volt, összenőtt bozontos szemöldöke rémitgette az embereit, rézvörös orra pedig arra engedett következtetni, hogy nagy barátja a szeszes italoknak.

A felesége egészen ellentéte volt.

Picziny parányi gyöngy teremtes. Nagysága alig haladta meg a négy lábnyit, éjfélete szemével pedig olyan rimánkodóan tudott nézni, hogy még az ezredes kemény szívét is meglágyította.

Mikor az ezredes hazahozta a fiut, az asszonykája tágra nyílt szemekkel bámult rájuk.

— Hát te mit hoztál?

— Foglyot lelkecském.

— Aztán minek éppen ide?

— Tudod, csak azért, mert titokban kell tartanunk az egészet. Valami előkelő löcsei patricius fia lesz és szép váltságdíjra van kilátásunk.

— Még a mai korban is így tesznek az emberek?

— Hja lelkecském, kénytelenek vagyunk vele, mert iszonyatos czudar a fizetésünk, alig lehet belőle megélni.

— Hát ha nem adnak érte váltságdíjat?

— Teringettét, káromkodott az ezredes, akkor megöljük egyszerűen.

A kis asszonyka elborzadva hátrált meg a férje elől.

— Borzasztó emberek vagytok!

Az ifjunak csinos szobácskát bocsátottak rendelkezésre és rázárták jól az ajtót. Oda könyökölt a vasrúdos ablakra és nézegette az utcán járkáló embereket.

Az eddigi vidámság eltűnt az arcáról, mintha bánni kezdte volna, hogy ilyen veszedelmes dologba keverte magát és szép szemét meglelték könnyel.

Az ezredes ezalatt bucsuzott a feleségétől és indult vissza Lőcse alá iszonyú gondok között hagyva az asszonyt, a ki nem tudta elképzelni, hogy miképpen lehet valaki olyan barbár, hogy egy ilyen ártatlan gyereket a vérpadra hurcoltasson. Hiszen egész gyerek még, alig lehet tizenkilenc éves, a bajsa még pelyhedzni sem kezd és máris a halál martaléka legyen?

Nem lesz az, meg fogja menteni.

színe-javából. A kinevezéseknél különösen ovakodjunk a részrehajlástól, kerüljük a protekciót, korunk rákfenejét, a szellemi proletarizmus, szocializmus és anarhizmus emlős dajkját, az érdem és tehetség megölőjét; ellenben — nyílt sisakkal küzdve — nyílt pályázatokat hirdessünk, s a vizitkártyáknak mutassunk ajtót.

A személyügyi szervezés után lássuk el a tanfelügyelőségeket megfelelő jogkörrel, tegyük a vármegyétől teljesen független, állami s csakis a miniszteriumnak alárendelt hivatalokká, a tanítói kart pedig hatóságuk alá rendelve, hozzuk közvetlen érintkezésbe. Így felelhet meg a tanfelügyelői kar céljának, mert tulajdonképpen hivatása nemzetünket magyarrá, gazdaggá és művelté tenni. Ezért kell felkarolniok legelső sorban a kisededovás és népoktatás ügyét, mely két intézmény valószínű veteményes kert s a legalkalmasabb eszköz a nemzeti nyelvnek idegen csemetébe való beoltására s ezzel a nemzeti elem szilárdulására. A gazdaság terén pedig az új nemzedékkel meg kell kedveltetniök a jelenleg nagy területeken kevés munkával ugyan, de kevés jövedelmet is hozó s a népesség szaporodtával többé nem korszerű gazdaság mellett az intenzívebb, vagyis kis területen sok munkával ugyan, de nagy jövedelmet hozó kertgazdaságot, továbbá a gyümölcsstermelést, részint szeszfőzésre, részint exportra s az éghajlati viszonyok szerint a rizs, komló, olaj, gyógy- és kereskedelmi növények termesztését. Különös figyelemre kell méltatni a jelenleg csupán egy, de könnyen 15—20 millió forint évi jövedelmet is hozó selyemtenyészést, ugyanis mint nyerstermelés s ugyanis mint jövedelmező gyáripar alapját, különösen a filoxera által sújtott s az ország (futó) homokos területein. Végre a tanfelügyelők kedveltetik meg a felnőttekkel is a nép könyvtárak s népolvasó körök magasztos eszméit s ezáltal nem csak a korcsmai tivornya, a korteskedés kinövése s az ijesztő szocializmus nyerne orvoslást, hanem az irodalom és a sajtó is fellendülne.

Minden maradandó alkotásunkban centralizálnunk kell, szem előtt tartva, hogy a nyelv, jog és a hit tekintetében nagyon is tagolt állam egységünket csakis észszerű központosítás által érhetjük el. Államosítanunk vagy legalább állami jogi főnhatóság alá kell

rendelnünk az elemi, — egységesíteniünk kell a középiskolákat, összhangba kell hozni a polgári iskolai tanítót, középiskolai és tanítóképezdei tanár képzést, egybe kell oivasztani és államosítani a tanfelügyelői és főigazgatói hivatalokat, mert egész közoktatásügyünk szerves egységével állami létünk nagyságának vetjük meg alapját, épügy mint az eszményi görögöt csakis az állami nevelés tette halhatatlanná. Csupán az államosított tanfelügyelőségeket, épügy s azon oknál fogva, mint az akadémiákat, kell decentralizálnunk.

A nyilvános könyvtárak hiányaira, a katalógusok szükségére, a hivatalos órák elégtelenségére, a köteles példányok elmaradására ezuttal csak utalva, még csak nemzeti színügyünk beolvastatását óhajtánók a sokkal illetékesebb vallás- és közoktatásügyi tárca kebelébe, hogy művészet, vallás és tudomány kormányzatunk egy szerves organizmust képezze, a szép, jó és igaz eszme, mint az egységes tökély szentháromsága közös csarnokban virágozik.

Pétery Gyula.

Ujdonságok.

— **Eljegyzés.** Gróf Bolza Pál, a főrendiház tagja, tartalékos huszárfőhadnagy szarvasi nagybirtokos, a napokban jegyezte el Vigyázó Jozsefint, Vigyázó Sándor kamarás és neje születet báró Podmanyczky Zsuzsánna leányát.

— **Adomány az inségeseknek.** Vármegyénk alispánja járásunk főszolgabírájához 800 forintot küldött az inségesek közt leendő szétosztás végett. — A 800 forint járási főszolgabíránk községeként a következőképen osztott szét: Szarvasnak: 300 forint, Kondorosnak: 100 forint, Szt. Andrásnak: 100 forint, Öcsödnek: 300 forint. A Ministerium által az inségesek javára vármegyénként utalványozott összegek a községeknek már folyósítva vannak, s abból, már több — az előljáróság által kijelölt — inséges részesült. segélyben.

— **Harmadik országos gazdakongresszus,** melynek tanácskozási s rezolúciói az agrikulat Békésvármegyét nagy mérvben érdeklik, mult héten kezdte meg tanácskozását a fővárosban. A békésmegyei gazdasági egyesületen kívül vármegyénk nevezetesebb gazdái közül is számosan vettek részt a kongresszuson, a melynek az alföldi agrárszocializmusra vonatkozólag egyik előadója vármegyénk alispánja dr. Fábry Sándor volt.

— **A szarvasi önk. tüzoltó egyesület választmánya** a mult héten tartott gyűlésen elhatározta, hogy kebeléből az önként vállalkozók közül 3 tagot budapestre a tisztifolyamra kiküld. A vállalkozó tagok költségeit az egyesület fogja fedezni.

— **Ovodai majálisok.** Lapunk mult számában jeleztük, hogy a községi ovodákban folyó hó 20, 21 és 22. napjain fognak a majálisok lefolyni. — A folytonos esőzés azonban, mely mindenre jó volt, nem kedvezett a majálisoknak, úgyhogy mindhárom ovodában elhalasztották, még pedig az I. ker. ovodában f. hó 25-re, a II. kerületben f. hó 29-re, s a III. ker. ovodában bizonytalan időre. — Az egész dologban az a legnagyobb baj, hogy az ovónöknök, kik szívesen szerezzenék örömet úgy a kicsinyeknek, mint szülőiknek is, nehéz már a növendékek egy részét visszatartani, mert szülőikkel együtt kivonulnak a tanyára.

— **Az írásbeli érettségi.** Az írásbeli érettségi vizsgálatok a tegnapi nappal értek véget a főgymnásiumban. — Az eredmény a június második felében tartandó szóbeli érettségi előtt lesz meghirdetve.

— **Kedves meglepetés.** A főgymn. „Vajda kör“-ének ifjúsága kedves meglepetésben részesítette szeretett elnökét Krájesovics Soma, főgymn. tanárt, amennyiben hosszú évek szokásától eltérőleg a jelen évben nem koszorúval, hanem Madách Embertárgédíjával s a k. és Jakab Ödön Argirusa-nak gyönyörű díszkiadásával kedveskedtek neki viszonzásul egész évi lelkes elnöki fáradozásaiért.

— **Békésvármegye monografiai bizottsága** folyó hó 14-én értekezletet tartott, melyen a tavaszi közgyűlés elé terjesztendő jelentés beszéltetett meg. Elsőben is indítványozva lett a monografiai bizottság kiegészítése, miután abból már csak az egy Debnay János van meg; elő fog terjesztetni a Dr. Karácsonyi János által irandó „Békésmegye története“ című műnek költségvetése az eddigelő megállapított illusztrációkkal együtt, és ezekre vonatkozólag kérelmeztetni fog a kiegészítendő bizottságnak felhatalmazása a további teendőkre nézve. A mű tervezet szerint 90 nagy 8-ad rét ivre fog terjedni és több mint 60, megyénket érdeklő illusztrációval lesz ellátva. Közte Szarvas városa is 3 tájképpel lesz képviselve.

— **Áthelyezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Delhányi Béla adóhivatali tisztet Szalontáról ugyanazon minőségben Szarvasra helyezte át.

— **Adomány.** A szarvasi négyesület 6 forint adományozott a Debreczenbe ránduló főgymnásiumi tornacsapat költségeire. Fogadja a négyesület ez uton a tanuló ifjúság köszönetét.

— **Jó hírtesültés.** A fővárosban megjelenő egyik napilap a szomorú végett ért Paulinyi esetét, csabai levelezője nyomán a következő módon adja közre: „(Öreg szerelmese.) Megható szerelmi drámáról értesít békéscsabai levelezőnk: Szarvason futó tüzként terjedt el, hogy a város ottani tisztelt polgára Paulinyi Imre nyug. gazdatiszt a felesége sirján a temetőben szájába lőtt és azonnal meghalt. Az odarohanó temetőőr már csak a holt tetemet foghatta föl. Érdekos, hogy a revolver golyója keresztül hatolt a fején és felesége sarkoszerájába furódott. Paulinyi balkezében egy papírlapot szorongatott, mely egyuttal megfejté kétségbeesett tettét. A papírlapra ez van írva: „Nélküled nem élhetek“, Paulinyi hetvenhat esztendő volt. Éveket töltött Ugron Ákos gazdasági igazgatásánál.“

Még aznap, mikor olvégezte a délutáni munkáját, fölkereste az ezredesné az ifjút a szobájában és nyájas barátságos magaviseletével megnyerte a tetszését. Az asszony megtudta, hogy Beleznay Pálnak hívják és hogy részt vett már három ütközetben, mig mostan elfogták. Olyan bizalmas csacsogás fejlődött ki közöttük, annyira belemertek a beszélgetésbe egyik tárgyról a másikra ugorva át, hogy észre sem vették, hogy bealkonyodott már, mikor pedig a szülei felől kérdészködött, a hős ifjú, a ki már három ütközetben vett részt, könnyekre fakadt és odahajította fejét az asszony keblére, kisérti bánatát.

— **Hu,** mondta az asszony magában, ez ugyan csak hamar kezdő és gyöngéden homlokod csókolt a fiut.

— **Ne vessen meg asszonyom,** hogy ilyen gyöngé szívű vagyok, de ha eszembe jutnak a szüleim, a kik most busulnak utánam, elszorul a szívem.

— **Szeretné őket látni?**

— **Égek a vágytól.**

— **No akkor teljesíteni fog a kívánsága,** csak viselje magát nyugodtan.

— **Köszönöm,** öröklé áldani fogom érte. Higgye el, nem leszek teledékény.

Avval lehajolt, hogy megcsókolja a szép asszony kezét, de az nem engedte, hanem azt mondta:

— **Egy magyar nemes ifjútól nem kézesókot szoktunk kapni.**

Az ifjú nem értette meg mindjárt, hogy mire céloz a szép ezredesné, a ki vágytól sovárgó szemekkel, szenvedélytől kipírult arcával és líhegő keblével

ugy állt előtte, mint egy bűnös angyal; majd mikor lassan kezdte megérteni, hogy mit is mondott az asszony lassan előre lépett és karjaiba zárta a szerelmes nőt.

Az ezredesné másnap láz bántotta, ágyban volt kénytelen maradni. Ott ült mellette a Pali gyerek, a ki mesélt neki az ő szép szülőföldjéről, szülőiről.

Remegő áhitattal hallgatta az asszony minden szavát az ifjunak, szerelmes gyöngyörrel szívta magába a beszédet.

Harmadnapra kiderült az égbolt, gyöngyörű szép téli idő lett. A nap sugarai ezerszeresen megtörve csilámlottak a havon, mikor az asszony előkészítette Palt a szökésre.

Hihetetlen erős elzántságot érzett magában, most szembe mert volna szállani a szigorú tekintetű ezredesnével is a gyenge kis asszonyka, a ki félni kellett a szellő fuvástól is, hogy meg ne sérüljön a gyenge idegzete.

A kis szobában ezalatt készen volt minden, csak a bucsu volt még hátra.

Beleznay az asszony felé nyújtotta keskeny metszésű kezecskéjét.

— **Isten áldja meg asszonyom.** Soha sem fogom elfeledni.

Az asszony túrtörtette magát egy ideig, de végre is erőt vett rajta a fájdalom és zokogva karolta át az ifjút.

— **Elmégy máris,** alig szerettelek meg, elmégy édes?

Ne sirjon asszonyom, majd találkozunk mi még az életben.

— **Nem bírok töled elszakadni,** — zokogta az asszony.

Az ifjú lehajolt hozzá és megcsókolta a kéjsóvár ajkakat, majd kibontani iparkodott magát az ölelő karokból.

Az asszonyon pedig görcsös zokogás vett erőt.

— **Pali, édes Pali, hát képes vagy engem így elhagyni?**

Az édes Pali az asszony felé tartotta ajkát valamit sugott neki halk hangon és még egy bucsusókot után künn volt a ház előtti szánon, mely vitte őt haza.

Mikor az ezredes még az nap, tajtékozó paripán hazaérkezett, e szavakkal rontott be a feleségéhez, a ki még mindig görcsös zokogás közt vonaglott.

— **Teringettét, bakot löttünk avval a fogolylyal.** A löcséi előljáróság átiratot intézett hozzánk, hogy bucsússak szabadon, mint lovagias népek, mert leány és nem fiu.

Az asszony egy pillanatra megállt a sírással és csak annyit tudott mondani:

— **Tudtam én azt már előbb!**

— **Elmentek a tornászok.** A debreczeni kerületi tornaversenyre ma a hajnali vonattal indultak a főgymn. tanulói közül 62-en igénybe véve a kereskedelemügyi miniszterium azon kedvezményét, fél harmadosztályú jeggyel a második kocsiosztályt használhatják a személyvonatokon. — Délután három órakerkeznek az ifjak Debreczenbe, honnan remélhetőleg dicsőséggel térnek haza 29-én. Mi ösztönözni kívánjuk, hogy azt a jó hírnevet, a mi Szarvasnak az orsz. tornaversenyeken már meg van szerezve, megőrizték sőt újabb babérral tetézzék.

— **A vármegye millenáris bizottsága** Tallián Béla főispán elnöke alatt folyó hó 14-én tartott ülésében résztvettek: dr. Fábry Sándor alispán, Beliczey István, Varsagh Béla, Lángh Károly, Sohár Kálmán, Székér Gyula, Fejér Béla, Csasz Lajos, Zlinszky István és Csányi Jenő aljegyző. A kiállítás ügye — bizony-bizony — meglehetősen kezdetleges stádiumban van még mindig, az igaz hogy nemcsak Békésvármegyében, hanem országszerte, sőt a fővárosban is, s ha ugyan nem késtek már eddigéig is el, legalább is legfőbb ideje, hogy az agitáció s a munka gyors tempóban történjék. A kiállítás szervezésére a bizottság, a gazdasági egyetel ajánlata alapján, helyi bizottsági elnöki minőségben Zlinszky Istvánt a békésmegyei gazd. egyet. titkárát alkalmazza, kinek e hó 15-től kezdve havi 125 frt tiszteletdíjt szavazott meg. Az albizottságok közül csak a vegyes bizottság terjesztette plénum elé működése jegyzőkönyvét, a többiek eddig mit sem lendítettek, ezért felhívták, hogy jövő hó végéig állapítsák meg hatáskörüket. Pályázat iratott ki Békésvármegye mezőgazdasági monografiájára, a termények elhelyezésére 300 üveg rendeltek, a központnál a megye kiállítására szükséges terület bejelentett. — A bejelentési íveket az előadó fogja szétküldeni. A bizottság még kimondotta, hogy az időszaki állatképzés e czélból kiválogatandó 12—20 lóval fog résztvenni s pedig saját költségén.

— **Népiskolai vizsgák.** A helybeli ágost. hitv. evang. egyház népiskoláinak vizsgái holnapi nappal kezdődnek meg s a következő sorrendben fognak megtartani: hétfőn május 27. d. e. furugyi és ezüst szőlői isk. d. u. kákai és ó-szőlői isk. kedden máj. 28. d. e. téri és örménykúti tanyai isk. d. u. rózsási és magincez tanyai isk. szerdán máj. 29. d. e. Sápsszky és csabai uti tanyai isk. d. u. Galó-halmi és Skorka tanyai isk. csütörtökön máj. 30. d. e. Kondoroson és Sirató-bezini isk. d. u. Kondorosi holdak és Csabacsidi iskolákban. A belső népiskolák vizsgái pünkösd után jun. 4-én kezdődnek, ezek sorrendjét jövő számunkban hozzuk.

— **Megfellebbezés.** Szarvas város képviselő testülete múlt héten tartott ülésén mérnökök sorhuzás utján Adler okleveles mérnök lett megválasztva. Mint halljuk ezen választást több rendbeli szabálytalanság elkövetése miatt megfogják fellebbezni.

— **A földmivelésügyi miniszter** egy leiratában értesíti a vármegye közönségét, hogy a Békésvármegyében házi iparszerűleg előállított mindennemű szöveteket az állami intézetek figyelmébe ajánlotta.

— **A Békésmegyei egyetemi Ifjak Köre** f. hó 25-én tartja záró ülését mely díszülés jellegével fog birni. A választmány beadta lemondását, s hivatalokat a szűnidei bizottságnak adták át melynek tisztí kara a következőkből alakult meg: Elnök lett: Balás Ádám, alelnök: Danes Szilárd, jegyző: Benka Pál, pénztáros: Ponyiczky Kálmán.

— **A vármegyei tisztí nyugdíj szabályrendeletének** változtatása érdekében újabb mozgalom indult meg, melynek főirányzata, hogy a 10 évi hivatali szolgálatot betöltött tisztviselők fizetésük 4%-a helyett csupán 2%-al járuljanak a nyugdíj alaphoz. A változtatást az tenné indokoltá és méltányossá, hogy a tisztviselők nyugdíj igénye 10 évi hivatali szolgálat után évenként csak 2%-al emelkedik, illogikus és terhes tehát rájuk nézve, hogy a 2%-os emelkedéssel szemben fizetésük 4% át fizetik az alapjának. A módosított szabályrendeleti javaslat csak az öszi közgyűlés elé fog terjesztetni.

— **Az önk. tüzoltó egyetel** választmánya elhatározta egy új feckendőnek a beszerzését.

— **Megnyílt a fürdő.** A sarvasi főgymnasiumnak a holt Körös medrén felállított fürdője a múlt héten megnyílt.

— **A békésmegyei egyetemi Ifjak köre** részére a vármegye közművelődési bizottsága 25 frt adományt javasol megszavazni. A javaslat a törvényhatósági bizottság közgyűlése elé fog terjesztetni, mely azt valószínűleg határozattá fogja emelni.

— **Verseny kuglizás.** A „Bárány“ vendéglő kuglizóján ma, május 26-án d. u. 3 óraker verseny kuglizás rendeztek. A versenyben a legtöbbet ütő egyén egy ezüst órát fog nyerni.

NYILTTÉR.

E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

BÜCSÜ.

Betegségem meggátolt abban, hogy hirtelen történt elutazásomkor személyesen búcsózzam el jó barátaitól és ismerőseimtől. — azért tehát ezen uton mondok minden ismerősömnek és jó barátomnak Isten hozzatát és kérem tartsanak meg jó emlékezetükben. Szarvas, 1895. május 23-án.

LÉVAY IMRE.

Irodalom.

Milleniumi történet. Az Athenaeum kiadásában megjelenő „A magyar nemzet története“ című tíz kötetes nagy munkának (milleniumi kiadás) 24. és 25. füzetét most hagyta el a sajtót. Ezekben a füzetekben a második kötet első könyve („Küzdelem a nemzeti függetlenségért“) befejezést nyer, az első magyar királyok alatti trónviszályok, Salamon király és a többi királyi hercegek, az ország kiterjesztése, Salamon bukása és első Géza király uralkodása, az ország akkori belső állapota történetének ismertetésével és megkezdődik a második könyv, melynek főcíme: „Szent László és Könyves Kálmán kora“, melynek első fejezete „László királyságával“ foglalkozik. Ebből a beosztásból is kivehető, hogy dr. Marezali Henrik lehetőleg kimerítően tárgyalja a magyar királyság első évtizedeinek történetét, egész csoportját mutatva be az eddig ismeretlen adatoknak. Az utóbbi két füzet is tele van aynyi érdekes rajzzal és kép-ábrázolattal, hogy a füzeteknek majdnem minden lapjára esik egy kép. Mindjárt a 24-ik füzet-hez egy pompás műmelléklet van csatolva. Székely Bertalanak „László király Horvátország meghódítása végett átkel a Dráván“ című nagyszabású festményének színes hasonmása, a pécsi székesegyház Imre herceg kápolnájának falán levő eredeti után. Ezt a képet tartják a hírneves festőművész legszebb alkotásának a pécsi templom magyar történelmi tárgyu képei között. Ugyancsak a 25-ik füzet-hez csatolt gyönyörű fényomatu műmelléklet a pécsi székesegyház belsejét tünteti fel, a hol tudvalevőleg Salamon király megkoronáztatott. Erre a korszakra vonatkozólag közölve vannak Thuróczi krónikájának és a bécsi képes-krónikájának ósrégi képei, valamint több szép tájkép ezen korszakban szereplő történelmi helyekről. Így Dörre Tivadar eredeti rajza után „A tihanyi apátság, a régi remete lakásul szolgáló barlang“; Kimmach Lászlótól „Szegszárd látképe“, Demjén Zoltántól „Dömös“; „Mogyoród“; Székely Aladártól „A meszesi kapu“; „A kerlési halom“; „A Sajó völgye“ mindmegannyi történelmi helyek tájképei. Egyes füzet ára 30 kr. Előfizetés negyedévre (12 füzet) 3 frt 60 kr., félévre [24 füzet] 7 frt 24 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben. Az előfizetők minden szombaton egy-egy füzetet kapnak.

Szarmacsényi Miklósnak, a kultusz miniszterium új osztálytanácsosának sikerült képét hozza mai (19) számában az Ország Világ, a legjobb magyar képes hetilap. Képekben bemutatja azonkívül a fővárosban most lefolyt két rózsafüzetet, a Pilátus hegyre most épülő vasutat, a tavasz ébredéséről ad gyönyörű fametszetet stb. Cikkeit Váradi Antal, Hevesi József, a Dorján Sándor, Buday László, Csengey Gusztáv, Martos Ferencz, Krudy Gyula stb. írták. Jó lélekkel ajánlhatjuk az Ország-Világot minden olvasónknak; olyan lapot, mely ily érdekes szöveget, képeket oly olcsó áron adná, mint ez, nem ismerünk. Előfizetése negyedévre 2 frt; mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal. (Hold u. 7.)

CSARNOK.

A kórhely.

Valami kétes hírt, lenézett kis korcsmában találkoztam vele. Ivott erősen, szakadatlanul. Neha-néha erős, szakadozott köhögés tört fel a melléből, ami elfojtatta lélegzetét s halvány arcára egy kis pirosságot csalt. Aztán újra töltött a rumból s felemelve a poharat, felém fordulva volt:

— Ez tartja bennem az életet, de lassankint azért mégis megöl!

Részvételt s szánalommal közeledtem feléje s leültem az asztalához.

— Nemde, ön beteg, uram? — kérdeztem tőle.

A sápadt, kiaszott arcú ember felém fordult s fénytelen mélyen fekvő, megtört szeméből kitörtült egy könnyet.

— Csak a lelkem beteg, uram. A köhögés, a szakgató nyilalások nem fáznak, hanem itt, itt — s oda mutatott a szívére, — egy égő poklot, egy örök átkot hordozok...

— Talán valami megrendítő csapás, gyász, családi bánat?...

— A Feleségem! — szólott halkán, suttogás-szerűen s vékony ajkai körül egy gunyos, dermesztő mosoly vonaglott át.

— Megcsalta ugy-e, elhagyta hűtlentül s romokba döntötte a családi élet oltárát, melyen boldogsága feküdt?

A szerencsétlen ember rázta a fejét.

— Nem, nem uram. Sem meg nem eszt, sem el nem hagyott, ott van most is kis lakásunk csendes szobáiban s talán olvas, talán rám emlékezik...

Halk, csendes zokogás veti erőt rajta, majd elkezdett lassan, vontatottan köhögni s kihuzott zsebéből egy kopott, avult női fénycépet, mutatva nekem.

— Látja, milyen piczike, csopp asszonyka? Villogók a szemei, fehér a homloka, a szája piros, haja fekete, hanem a lelke, oh ha azt látni lehetne, talán még a hajánál is foketőbb volna?...

Uram! — kiáltott vadul, — ez a jóságos, szelid tekintetű asszony egy kétségbeesett átkok élő megtételése, a meggyalázott paradicsom szertelen démona, a ki egy esztendő rabolt el életemből s a sirig juttatott!...

Megreskettett a kórhely ember egész testében s azután ivott.

— Hogyan, egy esztendőn át élt ön ez asszonnyal s most elhagyta, hogy keserű érzésekkel, sujtó emlékekkel gondoljon vissza rá?

— Hogy sohase térjek többé vissza hozzá!... Ő tette tönkre nekem a jövőmet, becsületemet, boldogságomat és ő maradt meg a tisztességes asszony hírében, míg én kórhely, részeges, bitang, eszvargó lettem!...

Azt hiszi, jól esik nekem ez a rum? Megdöbbenem. Nem értemem ennek az embernek a beszédét s nem tudtam felfogni lelki bánatát. Nem-sokára ő maga világozott fel.

— Szegény, iparos leány volt. Alig volt meg a mindennapi kenyerők, midőn megláttam s megszerettem.

— Természetesen ezt ő észrevette?

— Első találkozásunk után kevéssel már a nyakamba borult s ott mondotta el a hazug vallomását s egy tudatlan kis leány gyámoltalanságával kért, hogy legyünk mi férj és feleség. Nem találja ön ezt különösnek?... Mert én nem találtam annak, hanem rövid idő múlva letérdepeltem vele az oltár hideg köveire s lángoló szívvel rebegtem el az örök fogadalmat.

Hirtelen elhalgatót s intett a korcsmárosnak hogy töltse tele a kiürült üveget.

Ivott.

— Nos, ki találja ön, hogy azután mi következett?... Az esküvő után a pokol, az oltár után a kárhózat, csalódás, téboly s egy gondolat, hogy látha még a nászéjszakán megfojtánám ezt az asszonyt, a feleségemet?!

Szemei, azok a fénytelen gömbök hirtelen kigyultak és nézte velők meredten a kezében lévő fényképet.

— Látja, nézze meg jól, ez a szelid tekintetű demon, tenékgig üritette az örömmek poharát még mielőtt az oltár elé került volna s most fásult, hideg nyugalommal türtte az ölelésem, a csókom, hogy annál inkább és annál hamarabb kiábránduljak!...

És én kiábrándultam. De szegényem, gyalázatom nem kiabáltam az emberek közé, hogy ne kacagjanak rajtam s ne dobálják meg sárral azt, a ki az én nevetemet hordja...

— És azután?

— Hát mi következnek még azután? A világ nem tudott meg semmit s tisztességes, becsületos asszonynak tartotta őt, míg engem elítéltek, hogy iszom, vendéglőbe járok, elhanyagolom a feleségemet s nem deesülöm meg kellőleg a csepp asszonyt!...

A kórhely ember arcza, amíg beszélt, egyre jobban elhalványodott.

— A sok éjjelezés megtört, megviselt, s elesaptak a hivatalomból. Azóta szabadon, félelem nélkül iszom. Pénzem nincsen. Az óram, gyűrűim régen elzalogosítottam. Hanem ez a ruha — s mutatta sárgás rongyait — ugy-e megtart a sirig?... Hiszen minden nap jobban, erősebben köhögök.

És csakugyan elkezdett köhögni s leborulva az asztalra, csendesen elaludt.

A korcsmáros szánalommal, nem lökte ki a helyiségéből, hanem egy lány puha párnát tett a föléje alá.

Ugyan miről álmodhatott? **BIBÓ LAJOS.**

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:
SZIKESANTAL.

H I R D E T É S E K.

NYILATKOZAT.

Azon szándékkal szemben, hogy szarvasi üzletemet feloldva elköltözöm kinyilatkoztatom, hogy ezen szándékomat meg másítva továbbra is itt maradok és így mint eddig ezután is az lesz főtevésem, hogy tisztelt vevőimet minden tekintetben kielégítek.

Raktáron fogok tartani kő-fa- és kovács szenet, tűzi fát mész homok, cement és más alépítkezési anyagot, melyet készpénzért a lehető legolcsóbban fogok számíthatni.

Tisztelt vevőim további b. bizalmát kérve, vagyok
kiváló tisztelettel

Wigner Lajos,
fa és szén kereskedő.

SCHLICK

féle vasöntöde- és gépgyár-
részvénytársaság
BUDAPESTEN.

Gyár és irodák:
VI. ker. külső váci-ut 29-35.

Városi iroda és raktár
Podmaniczky utca 1.

Gőz- és járgány cséplő készülékek,
számos első díjjal kitünt. SCHLICK-féle szab. 2 és 3 vasú ekék,
mélyítő és egytetemes aczél ekék.

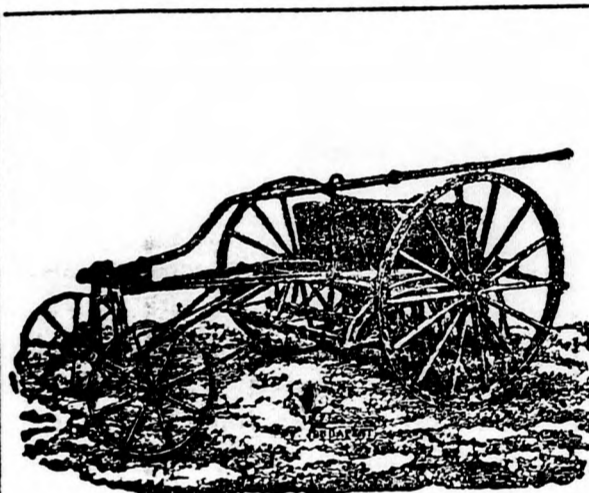
eredeti SCHLICK : és VIDATS-féle
egyvasu ekék, talajmivelő eszközök
valamint

Schlick-féle szab. „HALADÁS” sorbavető gépek
Takarmány készítő képek, darálók, őrlőmalmok és min-
dennemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kévekötő és
marokkrakó arató-gépek és fűkaszálo-gépek, szállítható me-
zei vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek.

Legjutányosabb árak.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Alkalmi vétel.

Szebbnél szebb kép ke-
retnek való arany léczek gyá-
ri áron alúl árusíttatnak.

NYÁCSIK S. UTÓDÁNÁL
Szarvason.

Hirdetés.

A Beliczey utcán lévő
5-ik számú ház szabadkéz-
ből eladó. Árát megtudhat-
hatni Oláh Miklós
tornaatanárnál.

SZIKES ANTAL könyvnyomdája

S Z A R V A S O N.

ELVÁLLAL MINDEN A KÖNYVNYOMDÁSZAT KÖRÉBE VÁGÓ MUNKÁKAT, ÚGYMINT

DISZES SZÁMLÁK, JEGYZÉKEK ÉS TUDÓSÍTÓ LEVELEK,

ELJEGYZÉSI ÉS ESKETÉSI KÁRTYÁK, IZLÉSES MEGHÍVÓK ÉS TÁNCZRENDEK SZINES NYOMÁS VAGY ARANYOZÁSSAL

ÉTLAPOK, V ROSI ÉS KÖZSÉGI HIVATALOS NYOMTATVÁNYOK,

JEGYZÉKEK CZIM- ASZTALI- és NÉVJEGYEK GYÁSZLAPOK KIMUTATÁSOK IDŐSZAKI IRATOK stb.

Minden hazai hirlapra s regényre előfizetés elfogadtatik.